

Prikaz projekta:

Ocena ekološke vrednosti sliva reke Moravice i identifikacija zagađivača

Vesna Milenović, Lela Janjić

*NVO "Ekspertska mreža"-kancelarija u Aleksincu
nvo_e.m.al@beotel.net*

Milenović, V., Janjić, L.: The environmental value of Moravica watershed and pollutants identification (Project show). Proceeding of the 8th Symposium on the flora of Southeastern Serbia and neighbouring regions, Niš, 2005.

U cilju redukcije nutritijenata i toksičnih materija u Dunavskom slivu raspisan je konkurs od strane REC-a i DRP-a (Dunavski regionalni projekat) maja 2003 godine. NVO "Ekspertska mreža" kancelarija u Aleksincu konkurisala je sa projektom " Ocena ekološke vrednosti sliva reke Moravice i identifikacija zagađivača". Projekat je počeo sa realizacijom 30. 09 2004. god. i završava se jula 2005. god. Projekat se realizuje kroz prikupljanje podataka, procenom stanja na osnovu prikupljenih podataka i njihovu prezentaciju javnosti kroz intenzivnu medijsku kampanju

Ciljevi projekta su: poboljšanje i jačanje javne svesti; promena ponašanja stanovništva; bolja informisanost stanovništva o zagađivačima; bolji protok informacija između javnosti i zvaničnika; uključivanje javnosti u donošenju odluka na lokalnom nivou; konkretne akcije lokalne zajednice na rešavanju problema smanjenja zagađenja i zaštitu eko-sistema sliva Moravice koji pripada Dunavskom slivu. Posebni cilj projekta NVO "Ekspertska mreža" je uključivanje dobijenih podataka u izradi LEAP-a za Aleksinac.

Metodologija i strategija

-Predstavljanje projekta na lokalnom i regionalnom nivou (TV emisije, reportaže sa terena, promotivni spot) ima za cilj pokretanje

javnosti na rešavanje nagomilanih problema vezanih za zagađenje vodnih resursa.

-Predstavljanje promotivnog materijala (logotip, džingl, plakat, flajer) ima za cilj upoznavanje javnosti sa samim projektom.

-Ispitivanje stavova javnosti (ankete) ima za cilj utrdivanje stavova građanstva o problemima vezanim za vodne resurse.

-Stručne analize: fizičko-hemijske analize vode, biljaka i mulja i hidrobiološka istraživanja reke Moravice i akumulacije "Bovan" daju presek stanja kvaliteta vode i prisutnost toksičnih materija u slivu Moravice.

-Edukacija stanovništva (seminar za ekovolontere i stručno predavanje za poljoprivredne proizvođače ima za cilj podizanje nivoa znanja, razvijanje ekološke svesti i ekološke kulture, promene navika stanovništva.

-Povezivanje više interesnih grupa (organa lokalne samouprave SO Aleksinac i SO Sokobanje i njihovih stručnih službi) ima za cilj unapređenje ekološkog statusa sliva Moravice a na taj način i Dunavsko sliva.

Postignuti rezultati

Sprovedene aktivnosti ukazuju na zainteresovanost građana za ovakvu vrstu projekta u našoj sredini. Veliku medijsku pažnju izazvale su emisije la lokalnoj ALT TV i TV 5 u Nišu.

Međutim, istraživanje stavova javnosti (anketa) ukazuje da najveći broj ispitanika podržava ovakve projekte ali pokazuje malu spremnost da se aktivno uključi u rešavanje nagomilanih problema (uklanjanje divljih deponija i sl). Organi lokalne samouprave SO Aleksinac i SO Sokobanja pokazali su visok nivo spremnosti da nakon donetih i usvojenih predloga mera pristupe rešavanju problema vezanih za degradaciju eko sistema reke Moravice.

Nakon dobijenih rezultata fizičko-hemijskih analiza (IZZ u Nišu), utvrđeno je prisustvo određenih nutritijenata i teških metala (Mn, Fe) u vodi, biljkama i mulju. Najveći stepen zagađenja je u delu vodotoka reke Moravice nakon Sokobanje i

u delu toka reke kroz Aleksinac (III i IV kategorija). Hidrobiološka istraživanja (PMF u Nišu) na osnovu sastava fitoplanktona, zooplanktona i makrozoobentosa ukazuju na eutrofične ekološke uslove u akumulaciji "Bovan". Na osnovu saprobnog indeksa jezero Bovan je još uvek II klasa ili beta mezosaprobno. Preporuka je dalje kontinuirano istraživanje kvaliteta vode reke Moravice i akumulacije "Bovan" zbog značaja navedenog slivau vodosnabdevanju opštine Aleksinac i očuvanju zdravlja ljudske populacije na navedenoj teritoriji.

Publikacija projekta na naučnim skupovima omogućuje prezentovanje rezultata široj društvenoj grupi.